

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

w sprawie **M. K.**

skazanego z art. 155 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 3 października 2023r.,

wniosku obrońcy skazanego

z dnia 22 września 2023r. o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Adama Rocha od udziału w sprawie III KK 430/23,

na podstawie art. 42 § 4 zdanie pierwsze k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Adama Rocha od udziału w sprawie o sygn. akt III KK 430/23.

UZASADNIENIE

Zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej, do rozpoznania sprawy o sygn. akt III KK 430/23 został wyznaczony sędzia Sądu Najwyższego Adam Roch. W dniu 25 września 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego adwokata M. H. – o wyłączenie SSN Adama Rocha od udziału we wskazanej sprawie ze względu „na uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego”, wynikające z faktu, iż ukształtowanie procedury powołania Pana Sędziego Adama Rocha na stanowisko Sędziego Izby

Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, dokonanego na podstawie postanowienia Prezydenta RP z dnia 20 września 2018 r. w wyniku rekomendacji wydanej przez Krajową Radę Sądownictwa w składzie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) prowadzi do powstania po jego stronie domniemania braku instytucjonalnych gwarancji niezawisłości i bezstronności. W obszernym uzasadnieniu wniosku zawarto rozważania dotyczące m.in. relacji między przepisami art. 29 § 4 – 25 ustawy o Sądzie Najwyższym a stanowiskami wyrażonymi w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 i w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 oraz treścią normatywną art. 41 § 1 k.p.k. W argumentacji odwołano się także do orzecznictwa trybunałów europejskich i ich znaczenia dla podnoszonej we wniosku kwestii.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje. Wniosek zasługuje na uwzględnienie.

Jest bezsporne, że sędzia Adam Roch został powołany na stanowisko sędziego Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego na podstawie postanowienia Prezydenta RP z dnia 20 września 2018 r. w wyniku rekomendacji wydanej przez Krajową Radę Sądownictwa w składzie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Wadliwość tej procedury omówiona została we wskazanych wcześniej uchwałach Sądu Najwyższego.

Przepis art. 41 § 1 k.p.k. jest jednym z elementów chroniących prawo strony do niezależnego i bezstronnego sądu, co oznacza, że musi być on wykładany w ten sposób, aby gwarantować stronie prawo do rozpoznania sprawy przez niezależny i bezstronny sąd ustanowiony ustawą. W ramach kontroli tego prawa trzeba mieć na uwadze, czy rozpoznanie sprawy przez określonego sędziego będzie stanowiło o realizacji standardu niezależności i bezstronności gwarantowanego art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. EKPC i art. 47 Karty Praw Podstawowych (por. postanowienie SN z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21). W sytuacji złożenia wniosku o wyłączenie jest oczywiste, że strona dostrzega wady w procedurze powołania na stanowisko sędziego SN Adama Rocha, które będą

prorowadzić do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC, gdyby w składzie rozstrzygającym sprawę zasiadał ten sędzia. Taka konkluzja wynika wyroku ETPC z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce oraz innych orzeczeń trybunałów europejskich. Każdy polski sąd jest związany dokonaną przez ETPC wykładnią standardu z art. 6 ust. 1 EKPC (szerzej w tym zakresie np. postanowienia SN: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 22 marca 2022 r., I KZP 13/21; zob. także postanowienie SN z dnia 15 września 2022 r., I KO 75/21), a to skutkuje przyjęciem, że orzekanie sędziego Sądu Najwyższego powołanego do Sądu Najwyższego w wadliwej procedurze, wiąże się z istotnym i bardzo prawdopodobnym naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, ale także standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Stwierdzenie to jest tym bardziej uprawnione, gdy dostrzeże się, że EKPC w kolejnych swoich orzeczeniach przeciwko Polsce do takich samych wniosków doszedł na gruncie orzekania w Sądzie Najwyższym przez sędziów wadliwie powołanych do Izby Kontroli i Spraw Publicznych oraz Izby Cywilnej (wyroki ETPC w sprawie Dolińska-Ficek oraz Ozimek, a także Advance Pharma sp. z o.o.). Z tych powodów kierując się koniecznością zapewnienia stronie prawa do bezstronnego i niezależnego sądu ustanowionego ustawą (art. 6 ust. 1 EKPC), a także mając na uwadze konieczność wyeliminowania skutków w postaci ewentualnego żądania wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 3 k.p.k. oraz w celu ochrony Skarbu Państwa przed odpowiedzialnością odszkodowawczą, należało wyłączyć od rozpoznania przedmiotowej sprawy sędziego SN Adama Rocha (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2022 r., II PUB 2/22 i z dnia 6 września 2022 r., II KK 44/21). Zgodzić się należy również ze stanowiskiem wnioskodawcy, że wejście w życie przepisów art. 29 § 4 – 25 ustawy o Sądzie Najwyższym nie może prowadzić do obniżenia standardu dopuszczalności badania bezstronności sędziowskiej oraz określenia skutków ich braku, wypracowanego w orzecznictwie TSUE i ETPCz.

Warto również dodać, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego pojawiło się stanowisko, iż podjęcie przez Adama Rocha „czynności orzeczniczych w Sądzie Najwyższym - Izbie Karnej nastąpiło bez dochowania wymogów określonych w art.

179 Konstytucji RP, a więc bez zachowania procedury przewidzianej dla ubiegania się o stanowisko w sądzie przewidzianym w Konstytucji RP. Przejście osób orzekających w Izbie Dyscyplinarnej do Izby Sądu Najwyższego nastąpiło dzięki regulacjom przyjętym przez większość parlamentarną w ustawie z dnia 9 czerwca 2022 r. (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259). Zgodnie z art. 10 tej ustawy to Pierwszy Prezes SN dokonał przeniesienia osób orzekających dotychczas w Izbie Dyscyplinarnej, za ich zgodą, do jednej z Izb Sądu Najwyższego. Tymczasem Konstytucja RP nie przewiduje możliwości powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego czy też z mocy samej ustawy. Należy podkreślić, że akt nominacji Prezydenta RP na stanowisko sędziego dokonywany jest w ramach określonego konkursu dotyczącego konkretnego rodzaju sądu. Osoba, która ubiegała się o stanowisko sędziego w danym sądzie, nie jest więc uprawniona do orzekania w innym rodzaju sądu. Akty nominacji na stanowiska w Izbie Dyscyplinarnej podejmowane były przez Prezydenta RP wyłącznie w ramach konkursu na stanowiska w tej Izbie. Skoro jednak Izba Dyscyplinarna nigdy nie była sądem, nominacje te nie obejmowały możliwości orzekania w Sądzie Najwyższym. Powołanie danej osoby do orzekania w tym Sądzie wymagało więc spełnienia procedury określonej w art. 179 Konstytucji RP przewidującej określone kompetencje Krajowej Rady Sądownictwa oraz Prezydenta RP. Naruszenie tej procedury, również uzasadnia stwierdzenie braku dochowania instytucjonalnych i ustrojowych gwarancji zapewnienia bezstronności i niezawisłości sądu ukonstytuowanego z udziałem sędziego Adama Rocha, który tak właśnie został powołany do orzekania w Izbie Karnej Sądu Najwyższego” (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2023 r., IV KZ 19/23).

Kierując się powyższym, orzeczono jak na wstępie.

[SOP]

[a!]

